

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยในเขตพื้นที่เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เหตุผลสำหรับสถานที่ดำเนินการวิจัยเพราะ เมืองห้วยทรายเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว รวมไปถึงศักยภาพในการท่องเที่ยวที่มีความสวยงามทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี มีวิถีชีวิตของบรรดาชนเผ่า และมีทรัพยากรทางด้านประวัติศาสตร์ รวมไปถึงทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์และยังเป็นเส้นทางเศรษฐกิจเหนือที่สำคัญคือ มีเส้นทาง R3A (Road of Thailand Laos China Asia) เป็นเส้นทางเศรษฐกิจทางภาคเหนือของประเทศลาวที่มีจุดแวะพักของนักท่องเที่ยวที่มีการบริการครบวงจรและมี ONE TAMBON ONE PRODUCT (OTOP) ของที่ระลึกจากชาวบ้านเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คนในชุมชนเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีจำนวน 5,200 คน และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีจำนวน 205 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่มตัวอย่างคือ

1. คนในชุมชนเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว โดยผู้วิจัยมีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเอามาจากประชากรของเมืองห้วยทรายจำนวน 5,200 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกด้วยการพิจารณาตัดสินใจที่ดีและใช้วิธีเหมาะสม ดังนั้น ผู้วิจัยเอาเฉพาะแต่คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสนใจกับการท่องเที่ยว คือคนในชุมชนเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ซึ่งมีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเอาจำนวน 118 คน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้

2. นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว จากสถิติที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปี ค.ศ. 2006-2010 ดังรายละเอียดในตาราง

ตาราง 1 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาเที่ยว เมืองห้วยทรายปี ค.ศ 2006-2010

ปี	จำนวนคน
2006	50
2007	72
2008	100
2009	300
2010	500

ที่มา: แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว แขวงบ่อแก้ว (2555: 11)

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างที่มีความเชื่อมั่น 95% และให้มีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 5\%$ โดยใช้สูตรการคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (1970 อ้างใน ยุทธ ใภยวรรณ, 2546: 105) ซึ่งผลจากการคำนวณตามสูตรดังกล่าวปรากฏดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดยแทนค่า	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	=	ขนาดของประชากรทั้งหมด
	e	=	ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าตัวเลขตามสูตรได้ผลดังนี้

$$n = \frac{205}{1+205(0.05)^2}$$

$$= 135.53 \text{ คน}$$

$$\approx 100 \text{ คน}$$

จากการคำนวณแสดงให้เห็นว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ มีจำนวน 100 คน เนื่องจากว่าในพื้นที่เมืองห้วยทรายมีการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและเป็นช่วงที่ไม่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมาก และเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว ดังนั้น ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อเนื่องที่ได้จากแบบสอบถาม จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

จากการคำนวณแสดงให้เห็นว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างของคนในชุมชนเมืองห้วยทรายในการศึกษารั้งนี้มีจำนวน 118 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลในพื้นที่เมืองห้วยทรายซึ่งดำเนินการสุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2556 เป็นระยะเวลา 1 เดือน โดยในแต่ละเดือนได้สุ่มตัวอย่างต่อเดือนในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 7 วัน เท่านั้น (วันจันทร์-วันอาทิตย์) โดยให้มีกลุ่มตัวอย่างที่นับเป็นตัวแทนของแต่ละวันให้ครบทั้ง 7 วัน แต่ละวันผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลจากคนในชุมชนเมืองห้วยทรายโดยเก็บข้อมูลวันละ 4 ชั่วโมง ได้วันละ 4 คน จนครบ 118 คน ใช้เวลา 30 วัน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากคนในชุมชนที่มีลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน รวมถึงศึกษาสภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเมืองห้วยทราย จากวิธีการและขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างที่ระบุมาย่างต้น ทำให้มีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 118 คน

สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ จากการคำนวณแสดงให้เห็นว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้มีจำนวน 100 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่มาเที่ยวเมืองห้วยทราย โดยเก็บข้อมูลตามสถานที่แหล่งท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูลแผนกท่องเที่ยวแขวงบ่อแก้ว และเกสเฮาส์ ซึ่งดำเนินการสุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2557 เป็นระยะเวลา 1 เดือน โดยในแต่ละเดือน

ได้สุ่มตัวอย่างต่อเนื่องในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 7 วัน เท่านั้น (วันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ เสาร์และวันอาทิตย์) โดยให้มีกลุ่มตัวอย่างที่นับเป็นตัวแทนของแต่ละวันให้ครบทั้ง 7 วัน ซึ่งแต่ละวันผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลตั้งแต่เวลา 9.00. ถึง 17.00 น โดยเก็บข้อมูล ชั่วโมงละ 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลวันละ 5 คน ในจำนวน 5 คน ของแต่ละวันนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เป็นข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยวิธีการและขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างที่ระดมข้างต้นทำให้มีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 100 คน

ตัวแปรและการวัดตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาและวิธีการวัดตัวแปรไว้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เพศ หมายถึง ลักษณะที่แตกต่างกันทางสรีระของบุคคล ที่จำแนกออกเป็นเพศชาย และเพศหญิง

อายุ หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่แรกเกิดจนถึงปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม กรณีเกิน 6 เดือน ให้นับเป็นปี

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิสูงสุดที่ผู้ให้ข้อมูลได้ศึกษามา ทั้งจากสถาบันของรัฐและสถาบันของเอกชน

อาชีพ หมายถึง ประเภทของงานที่ผู้ให้ข้อมูลได้ปฏิบัติ ซึ่งทำให้มีรายได้ตอบแทนเป็นเงินสดหรือได้รับผลตอบแทนเป็นสิ่งของอย่างอื่น

รายได้ หมายถึง เงินที่ได้รับจากการทำงานใน 1 เดือน ของผู้ให้ข้อมูล

แนวคิดที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนเมืองห้วยทราย หมายถึง ทศนคติของบุคคลในสภาพการณ์บางอย่างรอบตัวบุคคล จะจัดเรียงทัศนคติตามลำดับความสำคัญ เมื่อบุคคลพูดหรือเขียน ได้แก่ คนในชุมชนมีแนวคิดการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนภายในหมู่บ้าน ว่าทำแล้วเกิดความยั่งยืน หรือไม่ยั่งยืน

การประเมินความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว โดยมีทรัพยากรทางด้านธรรมชาติ ด้านวัฒนธรรมและด้านประวัติศาสตร์ และองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A

โดยนำมาสร้างข้อความคำถามและคำตอบให้ผู้ให้ข้อมูลเลือกตอบเพียง 1 ระดับของความคิดเห็น จากระดับความคิดเห็นทั้งหมด 5 ระดับ โดยมีคะแนนสูงสุดถึงต่ำสุดตามลำดับ

ความสำคัญ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละระดับมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความสำคัญ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เกณฑ์การประเมินผลที่ได้ ประเมินเป็นอัตรภาคชั้น ค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) มีค่าอยู่ระหว่าง 1-5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548: 77)

ระดับความพึงพอใจ	ระดับคะแนน
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	4.21–5.00
ระดับความพึงพอใจมาก	3.41–4.20
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	2.61–3.40
ระดับความพึงพอใจน้อย	1.81–2.60
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	1.00–1.80

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพในการส่งเสริมท่องเที่ยวชุมชนเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ คือ 1) สำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2) วิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 3) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีแยกแบบสอบถามด้วยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงจากข้อมูล เพื่อตอบสนองตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนด โดยผู้วิจัยได้กำหนดช่วงระยะเวลาในการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่เข้าไปสำรวจพื้นที่ เพื่อสังเกตการณ์ และสัมภาษณ์ แบบมีส่วนร่วม โดยการเข้าร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆกับชุมชนทั้งในลักษณะแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเหตุการณ์ทั้งไปซึ่งได้มายังข้อมูลที่สำคัญประกอบกับประเด็นต่างๆที่น่าสนใจทั้งในด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนสภาพแวดล้อมทั่วไปของเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว

2. แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสำหรับคนในชุมชนเมืองห้วยทรายและนักท่องเที่ยวประกอบด้วยอายุ เพศ โดยมีประเด็นเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวและการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อองค์ประกอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว

การทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทดสอบเครื่องมือ โดยจากการค้นคว้าและเรียบเรียงสร้างขึ้นมา เพื่อสามารถนำไปใช้และให้เกิดประสิทธิภาพจากการทดสอบเครื่องมือดังต่อไปนี้

การทดสอบความตรงในเนื้อหา (content of validity) หมายถึง เครื่องมือนั้นได้ครอบคลุมเนื้อหาหรือประเด็นสิ่งที่ต้องการ วัดได้ครบถ้วน โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว พิจารณาความถูกต้องที่ควรจะต้องศึกษา จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวให้ถูกต้อง

การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้ว ไปทดสอบกับกลุ่มที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลที่แท้จริง จำนวน 30 คือคนในชุมชนเมืองห้วยทรายและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเมืองห้วยทรายแขวงบ่อแก้วจากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (alpha coefficient) ตามแบบของ Cronbach's (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อ

s_i^2 = ค่าความแปรปรวนแต่ละข้อ

s^2 = ค่าความแปรปรวนทั้งหมด

ผลการทดสอบ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของชาวบ้าน เท่ากับ 0.847 และสัมประสิทธิ์แอลฟาของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 0.856 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 0.70 แสดงว่า แบบสอบถามมีความเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนาโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กับคนในชุมชน ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย โดยที่ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลและใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวในเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อให้รู้ถึงความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยว

ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ และสารสนเทศออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากกระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยว แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยวแขวงบ่อแก้ว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้อง จัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อให้เกิดความสะดวกในการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรม SPSS ซึ่งผู้วิจัยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ตามระดับข้อมูล ซึ่งได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนข้อมูลแรก ซึ่งเป็นข้อมูลในส่วนบุคคลทั่วไปจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เช่น ข้อมูลด้านเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นในระดับของนามมาตรา (nominal scale) เพื่อหาค่าฐานนิยม (mode) และค่าพิสัย (range) เปอร์เซ็นไทล์ (percentile)

ตอนที่ 2 ระบุความคิดเห็นที่มีต่อศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว และหาข้อมูลในระดับอัตรภาคชั้น (interval scale) เพื่อหาค่าเฉลี่ย (mean) ค่าความแปรปรวน (variance) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ในการหาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อองค์ประกอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ในการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มคุณค่าทางการท่องเที่ยวด้วยการแบ่งเกณฑ์ค่าเป็นอันตรภาคชั้น (interval scale) เพื่อหาค่าเฉลี่ย (mean) ความแปรปรวน (variance) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่ 1 กันยายน 2556 ถึง 31 ธันวาคม 2557 ซึ่งรวมถึงการวิจัยเอกสาร การเก็บข้อมูลภาคสนาม ที่เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว